

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

## Naznanilo.

„Slovenski Gospodar“ prične nam z novim letom svoj XX. tečaj. Dosedanji p. n. prijatelji, naročniki „Slov. gosp.“ in društveniki „kat. tiskovnega društva“ so torej prošeni, naj nam ostanejo zvesti še za naprej ter svojo naročbo ponovijo o pravem času. Novi naročniki „Slov. Gospodarja“ in novi udje „kat. tiskovnega društva“ nam bodo sedaj še tem ljubši, ker je treba tiskarno sv. Cirila postaviti na trdne noge, da nam postane ona prav v resnici ljubo ognjišče za vse naše narodno in literarno življenje.

„Slov. Gospodarja“ izdajamo še tudi naprej s prilogama, cerkveno in gospodarsko. in ostane še mu dosedanja cena za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrt leta pa 80 kr.

Da se upravnštvu „Slov. Gosp.“ delo polajša, prosimo dosedanje naročnike, naj prilepijo na poštno nakaznico staro tiskano adresu ali pa vsaj tisto številko, ki stoji na desni strani adrese, pripišejo svojemu imenu.

V Mariboru, dne 15. decembra 1885.

Odbor kat. tisk. društva.

Opominj. Kakor se vidi iz zapisnikov upravnštvu, še je precej naročnine za „Slov. Gospodarja“ na dolgu. Ker mi bo pa treba kmalu sestaviti račun za „kat. tisk. društvo“, zato prosim uljudno vse one gg. naročnike, ki so še nam kaj naj dolgu, naj ta denar, čem prej je mogoče, pripošljejo upravnštvu „Slovensk. Gospodarja“.

V Mariboru, doe 15. decembra 1885.

Dr. J. Mlakar,

blagajnik kat. tisk. društva.

## Občinske volitve.

V teh dnevih se še ali pa se bodo v prvih tjednih meseca januarja vršile volitve v občinske zastope. Teh ne smemo pustiti v nemar.

Volitev se našim kmetom sicer ne manjka, čisto lahko se torej izgodi, da se jih posestnik naveliča in tedaj vabilo za-nje le podpiše, pa še prav ne pogleda, za kake velja povabilo in kedaj se vrše volitve, za katere ga je vzprejel. Ali prav zato zdi se nam umestno, če opomnimo naše bralce na te, ki se vrši v teh dnevih, na občinske volitve. Več, ko bi človek mislil, so one važne.

Po treh letih, veli postava, imajo se občinski zastopi obnoviti, in izgodi se tako tudi vsakokrat, vsaj po navadi; le tam, kjer ni bilo vse v redu, ali pa župan kaj dela na svojo roko, ne da bi mu kdo oporekel, zategne se v časih volitev na pozneje. To bo tedaj le prav, če si za vselej zapomnimo. Več, kakor za tri leta ne velja pri nas ena volitev v občini. Kjer se torej ne razpišejo nove volitve, tam nekaj ni prav in možje storijo dobro, če poprašajo po uzrokih, zakaj se nišo volitve že razpisale.

Kedar pa so se volitve razpisale, kakor zahteva postava, dolžni so zavedni možje sami sebi in svojim sosedom, da skrbijo za može, ki bi jih kazalo voliti v občinski zastop. V tem ne smejo se ozérati ne na žlahto in ne na osebno prijateljstvo, samo blagor občine mora jim biti v očeh.

Tudi kaže, da že naprej mislijo, kdo da bi izmed njih najbolj kazal za župana. Da je tak vselej krčmar ali kak trgovec, tega ni treba, v časih sta taka prav, ali vsakokrat gotovo nista. velikokrat sta ona le tujca, ki imata sicer jezik rada moker in govorita veliko, toda v blagor občine bi njuna izvolitev ne bila vselej.

Možje tedaj, ki jim je blagor občine na srcu, posvetujejo se med seboj gledé oseb, ki bi bile za izvolitev in kedar so si jih izbrali, treba jim, da jih dajo sosedom na znanje in skrbé za to, da se izvolijo. Sosedu naj potlej pridejo vsi, pa volijo tudi le te može ter se naj ne dajo premotiti. Samo če ostanejo pri

teh možéh, ki so jim jih pošteni sosedge nasvetovali, je mogoče, da bo volitev dobra, koristna za občino.

Tako nasvetovanje gre sicer gladko izpod rok, kjer so posestniki zavedni, pravi Slovenci, dobri katoliški možje, žal, da še na nekaterih krajih niso. Zmerom še imamo občine, v katerih nosijo tujci, nemškutarji, možje, katerih ne vidi človek lahko kedaj v cerkvi, zvonec. Z tacih občinah je treba našim pa še posebno, biti opaznim, držati se svojih ljudi. Tujci, ljudje, za katere se še ve, kedaj so prišli v občino, taki so zmerom na sumu, da ne vedo razmer občine ali pa da jim za nje blagor ni prav mar, dobro bo tedaj vselej, če se ne volijo v občinski zastop. Da so jih bili kedaj izvolili, skorej vselej so se tega poslej, ko je velikrat že prepozno bilo, kesali domačini. Vsekako je gledé njih treba premisliti, kaki da so. Po smrti je pokora prepozna.

Občinski zastopi imajo premoženje cele občine v rokah, oni volijo v krajne šolske odbore, uplivajo na volitve v okrajne zastope, celo pri deželnih in državnih pride na-nje veliko, to samo že torej pové zadosta, toda to, v kar se ti zastopi mešajo ali že sami ali pa jih zlorabijo drugi, to je še največkrat pa veliko bolj važno. Pri nas na Štajerskem velja še to posebno, kajti nemškutarija še ni prenehala in naši sovražniki imajo bistro oči. Hitro zapazijo, kje je še kaj početi za svoje namene, in velikrat je mož, ki so ga dobri, katoliški Slovenci izvolili si za župana, že s svojim podpisom pokvaril, česar potlej ves občinski zastop ni več mogel popraviti.

Nekaj tega smo tu pa tam že razkrili, ali ravno v naših dneh se je v tem ozéru na nekaterih krajih, sicer le na malih krajih, enako izgodilo ali škoda bo to za cele kraje. Popraviti jo nas bo veliko stalo. V enem prihodnjih listov bomo to stvar na drobno našim bralcem razkazali.

Za sedaj prosimo samo za to, da naši možje volitev v občinske zastope ne pustijo iz oči. Naj bo še občina tako mala in cel okraj čisto naroden, paziti bo treba, da se kdo ne vtepe nam v zastop ali pa že celo za župana, ki ni po celem naš, zaveden, katoliški Slovenec. Kdor je, bodi v katerem ozéru koli, šviga-švaga, on ni za občinski zastop, najmanj pa vam kaže za župana.

### O potrebi ženitbenske oglasnice.

(Govoril v dež. zboru ces. svet. g. Jerman.)

Dovoljujem si začeti z majhno razložitvo načrta, da se pokaže, kaj da ima v sebi, in se razvidi, s čim da imamo opraviti. Nekdanjih, zastarelih „ženitbenskih listkov“ in „političnih ženitbenskih pritrtilnic“ smo se v njem izognili.

„Ženitbenskih listkov“ za to, ker so preveč spominjali podložništva, „političnih ženitbenskih pritrtilnic“ pa za to, ker izraža taka pritrtilnica privoljenje v tem, ko pridržuje ženitbenska oglasnica občini samo pravico oporeke. Načrt postave, kakor smo ga položili pred dež. zbor, loči se bistveno v eni stvari od prejšnje politične ženitbenske pritrtilnice. Zakaj po prejšnjih naredbah ni bilo take nekaterim, božanim stanom treba. sedanji načrt pa bi veljal za vse vrste društvene. Ta sprememba pa smo za tega voljo vzprejeli v načrt, da zadostimo ustavnim zakonom, katerim velja pravilo, da so postavi vsi državljani enaki.

Edin uzrok, oglasnico odreči, vzprejelo se je manjkanje dohodkov, potrebnih za vzdrževanje lastne družine. Ostala vsebina načrta je formalna.

Povsod, kjer se kedaj zberó kmetje po deželi in se razgovarjajo o svojih zadevah, — povsod je v prvi vrsti klic, naj se vpelje zopet politična ženitbenska pritrtilnica to, kar se enoglasno sliši. Pri vsakem volilnem shodu in pri vsaki priliki kliče se po njej. Vendar ne samo na kmetih, ampak slišal sem tudi mestjane tako željo izreči, prav pametne pa premišljene mestjane, ki so nemško-narodnih misli pa napredkovalci, tedaj ne stojé na naši strani.

Kaj so pa pravi resnični uzroki, vsled katerih se zahteva ženitbenska pritrtilnica? V prvi vrsti ogromno breme skrbi za ubožce, ki leži na deželi, in v drugi nevarnost za premoženje, posebno za poljske pridelke. Dežela plača za ubožce najprej deželi po deželnih dokladah, plača potem za-nje še okraju po ukrajnih stroških, in na zadnje še občinam po občinskih prikladah — vse to samo pri c. kr. davkariji. Ali še je druga davkarija, v kateri daje kmet svojo troho za ubožce — to je njegova lastna hiša. Ta je vedno odprta, vanjo prihaja ubožec domač pa tudi tuj, vsem mora deliti, naj so že potlej navadni berači ali drugi potrebni ubožci; izlasti tuji so najlagodniši, kmet jih ne more odpraviti, ker se jih boji. Za dobrodelne zavode se na leto 1886 predpisuje za Štajersko 509.000 gld., ves zemljiščni davek znaša pa 3.189.000 gld. to dela tako razmerje, da se v sto goldinarjev davkov nahaja že 23/3 ali okroglo 24 gld. za ubožce. To je pač le razmerje, na goldinar davka se ne nalaga toliko deležnega deleža, kajti prišteti še je drugih davkov.

Zakaj, lahko bi se vprašalo, zakaj se sliši ta klic enoglasno? To je bramba samega sebe, ki kmetovalca sili, terjati naj se vpelje na novo ženitbenska pritrtilnica. Zasebnik ima pravico braniti se in se je tudi poslužuje; država se je tudi poslužuje, oba s fizično močjo, občina pa si ne more pomagati, ona more le terjati, da se ji pomaga po poti postave.